

LBRIS

We know
books

Biruește răul cu binele

Tâlcuire la Predica de pe munte

Traducere din limba rusă
Gheorghită Ciocioi

EDITURA DE SUFLET
București

Cuprins

Cuvânt înainte.....	5
„Nu judecați, ca să nu fiți judecați”.....	11
„Căci cu judecata cu care judecați, veți fi judecați...”	21
„Și cu măsura cu care măsurați, vi se va măsura”	29
„De ce vezi paiul din ochiul fratelui tău?” ...	35
„Cum vei zice fratelui tău...”	45
Poarta cea strâmtă, calea cea îngustă.....	53
„Strâmtă este poarta și îngustă este calea...” ..	61
„Feriți-vă de prorocii mincinoși, care vin la voi...”	67
„După roadele lor îi veți cunoaște...”	77
„Așa că orice pom bun face roade bune...” ...	85
„Nu poate pom bun să facă roade rele”	89
„Iar orice pom care nu face roadă bună se taie...”	95
„De aceea, după roadele lor îi veți cunoaște”	103
„Nu oricine Îmi zice: Doamne...”	107
„Mulți Îmi vor zice în ziua aceea: Doamne...”	113
Casa de pe stâncă – „De aceea, oricine aude aceste cuvinte ale Mele...”	121
„Iar când Iisus a sfârșit cuvintele acestea...” ..	129
Semnificația Predicii de pe Munte	131

„Nu judecați, ca să nu fiți judecați”

*„Nu judecați, ca să nu fiți judecați”
(Matei 7, 1)*

Pentru a înțelege în chip drept aceste cuvinte, trebuie să știm în ce cadru au fost rostite și cui au fost adresate.

În vechiul stat evreiesc, pe vremea Mântuitorului Iisus Hristos, gruparea fariseilor, atât din punct de vedere politic, cât și religios, avea o mare influență asupra oamenilor. Fariseii își arogau dreptul nu doar de a interpreta legea lui Dumnezeu, ci și de a-i condamna pe cei care nu se făceau părtași părerilor lor și care nu îndeplineau cele prescrise de aceștia (vezi *Matei 15, 3*).

Călăuziți de dorința de profit și de părerile lor false, fariseii se distingeau prin egoism, înălțare de sine și slavă deșartă. Punctul lor de vedere personal, adesea eronat, era principalul criteriu în judecarea altor oameni și a feluritelor probleme de viață. Asumându-și statura de oameni drepti, ei își arogau, de

asemenea, dreptul de judecători, criticând și condamnând faptele și cuvintele altor oameni, prezentându-se înaintea poporului sub chip de dascăli drepecți. Reprezentanți ai acestei grupări au fost prezenți și la Predica de pe Munte. Urmând pilda fariseilor, mulți evrei, cuprinși de egoism și iubire de sine, arătau o tendință aparte de a critica în chip meschin și de a-l condamna pe aproapele. Astfel de oameni, care uitau de compătimirea aproapelui, nu-și observau neajunsurile proprii, ci îi criticau pe alții. Acestora Mântuitorul Hristos le-a spus: „Nu judecați ca să nu fiți judecați.” Cuvântul „a judeca”, folosit în această expresie, are mai multe semnificații: a gândi, a raționa, a dezbate ceva și, de asemenea, a reflecta.

„A judeca” înseamnă și să discuți despre ceva, să meditezi asupra a ceva. „A judeca” înseamnă, totodată, a condamna, a critica pe cineva ori ceva.

„A judeca” mai înseamnă a emite o judecată asupra oamenilor, adică a înțelege și a rezolva disputele, procesele și cazurile în care un om se face vinovat. Sintagma „nu judecați”, în expresia analizată, nu interzice, desigur, oamenilor să gândească (vezi *I Corinteni* 14, 29). În ce sens se aplică, așadar? Cuvintele Mântuitorului nu vorbesc despre lucrarea instanțelor omenești (deși instanțele în societate nu sunt respinse), ci despre con-

damnarea în chipul grăirii de rău a aproape-lui. Cu alte cuvinte, se recomandă să nu judecăm (să nu defăimăm) pe oameni pentru faptele lor, ci să-i ajutăm să se îndrepte, căci doar Domnul Dumnezeu poate judeca întreaga viață a unui om și da o sentință (vezi *I Corinteni* 4, 5). Noi, oamenii, nu vom putea niciodată să cunoaștem pe deplin ce se află în sufletul altuia. Un om nu ar trebui să judece viața aproapelui, să dea o sentință, fie că acesta este un om drept sau păcătos, deoarece poate greși prin judecata sa. Și, din pricina friii lui păcătoase, este posibil să nu înțeleagă pe deplin, așa cum trebuie, pe aproapele pe care-l judecă. Doar Domnul, fiind fără de păcat și cunoscând intențiile ascunse ale fiecăruia, poate să Se apropie de sufletul omenească cu compătimire și cu gingășie și să cântărească fără greșală faptele fiecăruia. Prin urmare, cuvintele Mântuitorului ar trebui luate în considerare și înțelese doar în sensul de a condamna și de a certa.

Este cu neputință să judeci – în sensul condamnării și grăirii de rău – pe aproapele, deoarece omul condamnă adeseori pe altul pentru păcat și săvârșește el însuși același păcat sau un păcat asemănător (vezi *Romani* 2, 1). Și, condamându-l pe aproapele pentru o faptă păcătoasă, un astfel de om se condamnă pe sine, săvârșind, așadar, același păcat ori unul asemănător.

Mai mult decât atât, Domnul arată limpede că în situația dată omul se judecă pe sine dacă îl condamnă pe aproapele pentru un păcat pe care el însuși îl săvârșește. Cuvintele „judecând pe altul faci și tu la fel” arată clar gravitatea păcatului acelei persoane. Condamnând pe aproapele pentru păcat, prin această condamnare arată că el însuși este vinovat de același păcat. Omul, prin păcatul său, pentru care îl condamnă pe aproapele, adaugă la păcatul defăimării și certării păcatul mândriei și trufiei.

La Evanghelistul Luca, cuvintele Mântuitorului Iisus Hristos arată puțin diferit, având și o lămurire: „Nu judecați și nu veți fi judecați; nu osândiți și nu veți fi osândiți; iertați și veți fi iertați” (*Luca* 6, 37). Ca o explicație a pricinii pentru care omul nu ar trebui să judece (în sensul condamnării altor oameni) se arată limpede că există o lege a răzbunării lui Dumnezeu pentru faptele oamenilor. E cu neputință să judeci pe aproapele, în sensul grăirii de rău, acuzării și demascării, pentru că el nu a făcut la fel ca tine: „Toate câte voiți să vă facă vouă oamenii, asemenea și voi faceți lor, că aceasta este Legea și prorocii” (*Matei* 7, 12).

După cum vedem din aceste cuvinte, calomnia și mustrarea omului sunt prezentate ca un act pentru care acesta va fi răspunzător înaintea lui Dumnezeu și va primi pedeap-

sa după răsplata Lui. Pentru a evita răzbunarea lui Dumnezeu, Mântuitorul Iisus Hristos sfătuiește: „Nu judecați, ca să nu fiți judecați.” Arătând faptul că omul nu trebuie să judece pe alții, ci Dumnezeu.

Potrivit învățaturii creștine, adevăratul Judecător este Domnul, Căruia Dumnezeu-Tatăl I-a dat toată judecata (vezi *Ioan* 5, 22). Astfel, doar Mântuitorul Iisus Hristos este adevăratul și dreptul Judecător.

În lumina acestor prevederi, omul care judecă întreaga viață a aproapelui său, dând un verdict, se pune în locul Judecătorului, al Mântuitorului. O astfel de faptă este socotită nelegiuire, fiind plăcută duhului celui rău, care, voind să se asemene cu Dumnezeu, încearcă să-I ia locul (vezi *II Tesaloniceni* 2, 4). Prevenindu-i pe oameni în privința criticilor aspre la adresa aproapelui, prezente adeseori la farisei, Sfântul Apostol Pavel spune: „De va cădea un om în vreo greșală, voi, cei duhovnicești, îndreptați-l pe unul ca acesta cu duhul blândeții, luând seama la tine însuși, ca să nu cazi și tu în ispită” (*Galateni* 6, 1). În aceste cuvinte, Sfântul Apostol Pavel îi sfătuiește pe cei cărora le place să critice ca, întâi de toate, să nu îngăduie neajunsurile la ei înșiși, să lupte împotriva acestora, să nu-și îngăduie fapte păcătoase. Dacă Mântuitorul dă mai multe interdicții în privința faptelor pe care să le facem, arătând ce este păcatul,

în Predica Sa de pe Munte, continuându-și afirmațiile, El spune: „Nu judecați, ca să nu fiți judecați” (*Matei* 7, 1, 6).

La începutul Predicii de pe Munte și în Fericiri se vorbește despre raportarea oamenilor la Împărăția cerurilor, avându-se în vedere faptele păcătoase și lepădarea lor. În cuvintele Mântuitorului „Nu judecați” se arată însă modul în care oamenii ar trebui să se raporteze la relațiile dintre ei. Era nevoie de o astfel de învățătură, căci, pe măsură ce oamenii sunt atrași de bogățiile și bunurile pământești, se observă la aceștia indiferență față de Dumnezeu, cruzime față de aproapele lor și condamnarea celor din jur. Astfel, cuvintele Mântuitorului „Nu judecați” vorbesc nu doar despre atitudinea oamenilor, a unuia față de altul, ci și de răsplata pentru faptele omenești, ele referindu-se la Judecata cerească, atunci când omul va fi condamnat pentru faptele sale după legea răsplătirii dumnezeiești.

Ideea de răzbunare, exprimată în cuvintele date, este confirmată și de grăirile: „Cu ce măsură măsurați, vi se va măsura; iar vouă celor ce ascultați vi se va da și vă va prisosi” (*Marcu* 4, 24).

Atunci omul care arată compătimire față de aproapele său nu va mai judeca atât de crud greșelile acestuia, lăsând judecata pe seama lui Dumnezeu (vezi *Iacov* 2, 13).

Din cele de mai sus, e limpede că în cuvintele analizate referitor la judecată se vorbește despre calomnie, condamnare și grăire de rău. Acestea pot fi aflate atât în particular, cât și în instanțele judecătorești. Pentru a înțelege corect cuvintele Mântuitorului, trebuie să luăm aminte că Domnul interzice judecata, îngăduind, totuși, un chip al ei.

Care ar fi acesta? Pentru a afla răspunsul corect la o astfel de întrebare, să ne întoarcem la locul din Noul Testament în care se vorbește despre judecată și atitudinea față de judecată a Însuși Mântuitorului și apostolilor Săi.

Din Noul Testament rezultă că Mântuitorul Iisus Hristos Însuși i-a judecat și i-a condamnat pe oameni (vezi *Matei* 23, 14, 33). Hristos a dat dreptul apostolilor de a-i judeca pe oamenii care se întorc de la adevăr și se vor abate de la calea cea dreaptă (vezi *II Timotei* 4, 2-4; *Tit* 2, 15; *II Corinteni* 13, 10). Sfântul Apostol Pavel a condamnat la Corinteni desfrânarea (vezi *I Corinteni* 5). Sfântul Apostol Petru a judecat pe Anania și Safira (*Fapte* 5, 1-11).

Din toate cele de mai sus rezultă în chip limpede că Mântuitorul Iisus Hristos nu a desființat judecata omenească, ci a învățat cum să se ducă la îndeplinire această judecată, atât personal, cât și în instanțele cetățenești. Sfântul Apostol Pavel face o distincție lim-

IBDIS | We know
books

pede între cele două tipuri de judecați: „Ce am eu ca să judec și pe cei din afară? Însă pe cei dinăuntru, oare, nu-i judecați voi? Iar pe cei din afară îi va judeca Dumnezeu. Scoateți afară dintre voi pe cel rău” (*I Corinteni* 5, 12-13). Potrivit acestor cuvinte, apostolul indică existența unei instanțe creștine și de stat. Judecata creștină se referă la mustrarea aproapelui care a păcătuit și la povățuirea lui pe calea cea dreaptă. Această judecată se aplică acelor oameni care doresc să se îndrepte. Iar oamenii care rămân în păcatele lor vor fi judecați de Dumnezeu printr-o răsplată ce poate fi vădită prin pedepsirea unui criminal într-o instanță de stat.

După Mântuitorul Iisus Hristos, judecata între oameni este necesară pentru a arăta neajunsurile și greșelile unui păcătos și pentru a ajuta la corectarea acestora. Nu este nevoie să arătăm greșelile cu o vrăjmășie neîmpăcată, cu un răs caustic, așa cum făceau de obicei fariseii, ori așa cum instanțele civile și particulare îl judecă pe aproapele nostru. Prin urmare, e nevoie să dăm dovadă de compasiune și milă față de aproapele, arătându-i greșeala. Dar să facem aceasta în așa fel încât să nu-l jignim pe omul care a păcătuit. Trebuie, așadar, să fim în stare să-l convingem pe cel păcătos să-și abandoneze faptele rele și să se îndepărteze de păcatul pierzător. De aceea, judecata sub forma condamnării păcatu-

lui e de trebuință pentru a-l ajuta pe cel păcătos să se îndrepte, îndrumându-l pe calea cea dreaptă. Și, în cele din urmă, de a-l preface pe cel păcătos într-un om drept. Anume despre o astfel de înțelegere a cuvintelor Mântuitorului a scris Sfântul Ioan Gură de Aur: „Și dacă cineva desfrânează nu ar trebui să spun că desfrânarea este rea și nu ar trebui îndreptat desfrânatul? E drept, dar nu ca un dușman, cerând răzbunare, ci ca un medic ce dă leacuri ar trebui să se facă aceasta. Mântuitorul nu a spus să uiți de cel păcătos, ci «Nu judeca». Adică nu judeca cu asprime.”

Judecata în societate ar trebui să aibă ca temelie dreptatea și mila, nu doar să-l pedepsească pe călcătorul Legii, ci să-l îndrepte. Prin urmare, judecata sub forma unei instituții a fost stabilită chiar de Dumnezeu. Biblia oferă îndrumări despre cum trebuie săvârșită judecata (vezi *Leviticul* 19, 15; *Deuteronomul* 1, 17; 17, 12). Noul Testament, la fel ca Vechiul Testament, exprimă nevoia de judecată și de judecători într-o societate omenească în care este prezent răul. Mai mult, instanța nu trebuie doar să pedepsească și să reteze răul, ci să și protejeze societatea de faptele celor păcătoși, acționând pe baza justiției și filantropiei. Faptul că Sfântul Apostol Pavel nu a refuzat, ci a luat parte la un proces, confirmă că a recunoscut procesele ca o necesitate și a cerut judecata Ce-

zarului ca apărare împotriva denunțurilor nefondate ale evreilor (vezi *Fapte* 24, 10). În Noul Testament se indică, de asemenea, cum ar trebui să fie judecata între oameni (vezi *Ioan* 7, 24).

Dar, împreună cu menționarea judecății omenești, Sfânta Scriptură vorbește și de judecata Celui Preaînalt, de judecata lui Dumnezeu (vezi *Romani* 14, 10). Precizează cum va fi această Judecată Supremă: „Marea a dat pe morții cei din ea și moartea și iadul au dat pe morții lor, și judecați au fost, fiecare după faptele sale” (*Apocalipsa* 20, 13).

Astfel, cuvintele Mântuitorului „Nu judecați, ca să nu fiți judecați” vorbesc despre muștrare și grăire de rău, și nu despre instanțe, atât private, cât și publice, care nu sunt anulate și nu-l opresc pe om în timpul judecății și condamnării păcatului să aplice acestea aproapelui plin de vrajbă și răutate. Este recomandat să arătăm milă și compătimire, iar judecata (în sensul muștrării viciului și păcatului) se aplică doar pentru a îndrepta greșeala și a elimina păcatul.

„Căci cu judecata cu care judecați, veți fi judecați...”

„Căci cu judecata cu care judecați, veți fi judecați...” (*Matei* 7, 2)

Aceste cuvinte clarifică ceea ce Mântuitorul a grăit: „Nu judecați, ca să nu fiți judecați”, fiind un fundament al acestei concluzii. Adică pricina pentru care omul nu îi judecă pe alții este că el nu va fi niciodată judecat, căci, după legea răsplătirii lui Dumnezeu, omul își întoarce cu siguranță propriile fapte arătate în viața sa prin cele făcute. Iar dacă omul va judeca pe cineva în prezent, atunci, în același chip, va fi judecat și el pe viitor. Cu alte cuvinte, după legea răsplătirii celei dumnezeiești, așa cum omul se poartă cu alți oameni, la fel și oamenii, și Dumnezeu se vor purta cu el (vezi *Matei* 6, 14-15).

Astfel, cuvintele analizate trebuie înțelese ca un indiciu că legea răsplătirii dumnezeiești domnește în această viață și că trebuie să ne amintim de ea și să ținem cont de efectele acestei legi în faptele noastre. În alt loc din